

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 24. november 2023
(OR. en)

15658/23

LIMITE

JAI 1517
COPEN 400
RELEX 1346
IPCR 62
COJUR 57

NOTE

fra:	formandskabet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Tidl. dok. nr.:	13632/23
Vedr.:	Retlige reaktioner og bekæmpelse af straffrihed for forbrydelser begået i forbindelse med Ruslands aggression mod Ukraine – Status

Hermed følger til delegationerne en note fra formandskabet om ovennævnte emne.

Retlige reaktioner og bekæmpelse af straffrihed for forbrydelser begået i forbindelse med Ruslands aggression mod Ukraine – Status

Siden begyndelsen af Ruslands angrebskrig mod Ukraine har Rådet regelmæssigt fået forelagt status med hensyn til retlige reaktioner og bekæmpelse af straffrihed. Den tidligere status blev forelagt på samlingen i RIA-Rådet den 20. oktober (dok. 13632/23). Denne status fremhævede navnlig indledningen af aktiviteterne i Det Internationale Center for Retsforfølgning af Aggressionsforbrydelsen mod Ukraine (ICPA) og udviklingen af Eurojusts database med bevismateriale om de alvorligste internationale forbrydelser (CICED) samt ministerkonferencen den 11. september i Riga, konferencen af deltagere i registret over skader den 12. september, også i Riga, og udviklingen med hensyn til lovgivningsmæssige instrumenter.

Den 26.-27. oktober mindede Det Europæiske Råd om, at Rusland og dets ledere skal drages fuldt til ansvar for at føre en angrebskrig mod Ukraine og andre af de alvorligste forbrydelser i henhold til folkeretten. Det Europæiske Råd opfordrede til, at arbejdet fortsætter, herunder i kernegruppen, med bestræbelserne på at oprette et tribunal for retsforfølgning af aggressionsforbrydelsen mod Ukraine, som vil have den mest omfattende internationale støtte og legitimitet, og i retning af oprettelsen af en fremtidig erstatningsmekanisme. Desuden udtrykte Det Europæiske Råd støtte til Den Internationale Straffedomstols arbejde og fordømte russiske forsøg på at undergrave dens internationale mandat og funktion.

Med henblik på samlingen i RIA-Rådet den 4. december vil formandskabet gerne henlede delegationernes opmærksomhed på følgende aspekter:

Støtten til de aktiviteter, som udføres af det fælles efterforskningshold i forbindelse med påståede centrale internationale forbrydelser begået i Ukraine (det fælles efterforskningshold) og ICPA, der begge er oprettet under og bistås af Eurojust, vokser fortsat.

Den 5. oktober tilsluttede Europol sig det fælles efterforskningshold som deltager med henblik på at yde analytisk og kriminalteknisk støtte til medlemmerne af det fælles efterforskningshold, navnlig vedrørende efterretninger indhentet fra åbne kilder (OSINT). Denne forbindelse udgør et håndgribeligt fremskridt med hensyn til at sikre koordineret støtte fra Eurojust og Europol til de nationale myndigheder, der efterforsker centrale internationale forbrydelser i Ukraine. I overensstemmelse med forordning (EU) 2022/838 arbejder de to agenturer sammen om at identificere yderligere praktiske og dynamiske samarbejdsmekanismer.

Siden ICPA's opstart har Eurojust arbejdet sammen med medlemmer af ICPA om at fastlægge en strategi for retsforfølgelse, analysere det eksisterende bevismateriale og eventuelle mangler. Medlemmerne af ICPA mødes ugentligt i Eurojust for at drøfte disse spørgsmål og identificere yderligere støttebehov, herunder eventuelle fremtidige bidrag fra eksperter.

Efter undertegnelsen den 3. marts 2023 af et aftalememorandum med det fælles efterforskningsholds syv nationale myndigheder (Estland, Letland, Litauen, Polen, Rumænien, Slovakiet og Ukraine) meddelte USA officielt, at det ville yde 1 mio. USD til ICPA. Dette finansielle bidrag vil blive kanaliseret via Unionens budgetinstrument, som ydede startfinansieringen (udenrigspolitiske instrumenter). Dette er endnu et skridt i retning af internationaliseringen af ICPA. Samtidig arbejder Eurojust på en gradvis udrulning af CISED, som 13 lande – herunder Ukraine og USA – hidtil har bidraget til. Det spanske formandskab opfordrer fortsat alle medlemsstater til at bidrage til CISED.

Aktiviteterne til kapacitets- og ekspertiseopbygning er blevet yderligere intensiveret. Den 19. oktober offentliggjorde folkekrigsnetværket et dokument med titlen "The crime of aggression in the national laws of EU Member States, Genocide Network Observer States and Ukraine" (aggressionsforbrydelsen i national lovgivning i EU's medlemsstater, folkekrigsnetværkets observatørstater og Ukraine). Dokumentet giver et overblik over de nationale definitioner af aggressionsforbrydelsen i EU's medlemsstater, folkekrigsnetværkets observatørstater og Ukraine og relaterede kompetenceregler. Dette giver et nyttigt grundlag for ICPA's arbejde og supplerer deres operationelle indsats.

Eurojust og Ukraine leder i fællesskab dialoggruppens arbejdsgruppe om nationale efterforskninger, som har til formål at fremme forståelsen af de vigtigste udfordringer i det nationale efterforskningsarbejde og i fællesskab finde løsninger på politisk plan. På sit andet møde den 26. oktober drøftede arbejdsgruppen udfordringer med bevismateriale i forbindelse med efterforskninger efter input fra de nationale kompetente myndigheder, som deltager i arbejdsgruppen. I den forbindelse blev der fremhævet proceduremæssige udfordringer, navnlig antageligheden af bevismateriale.

Med hensyn til oplysninger om internationale forbrydelser, der indsamles og opbevares af civilsamfundsorganisationer, ser det stadig ud til, at det af forskellige årsager er vanskeligt at få dem antaget til behandling ved de nationale domstole, herunder det faktum, at kravene til antagelighed af bevismateriale varierer fra medlemsstat til medlemsstat.

Dette emne blev drøftet af repræsentanter for retslige myndigheder og 20 civilsamfundsorganisationer fra Ukraine og partnerlande på det 4. ad hoc-møde om krigen i Ukraine, som blev afholdt af det europæiske netværk til efterforskning og retsforfølgning af folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser ("folkedrabsnetværket") den 9. november. Drøftelserne på møderne fokuserede på civilsamfundsorganisationernes rolle i forbindelse med indsamling og analyse af oplysninger, herunder om aggressionsforbrydelsen og forbrydelser begået af private militære aktører, og deres samarbejde med de nationale retslige myndigheder.

Med hensyn til bestræbelserne på at oprette et tribunal for retsforfølgning af aggressionsforbrydelsen behandles spørgsmålet i Rådet af Folkeretsgruppen (COJUR), som drøftede spørgsmålet den 6. oktober. På internationalt plan finder drøftelserne sted i kernegruppen, som er en gruppe af ligesindede stater. Der var 40 stater, der deltog i det seneste møde i kernegruppen den 16. november i Berlin. Det næste møde i kernegruppen finder sted i januar 2024.

Skadesregistret for Ukraine vil tjene som en fortegnelse over fordringer og bevismateriale vedrørende skader, tab eller kvæstelser forårsaget af Den Russiske Føderations internationalt retsstridige handlinger i eller mod Ukraine. Det 3. møde i konferencen af deltagere fandt sted den 16. november i Strasbourg. Her blev der valgt syv medlemmer af bestyrelsen for registret, det årlige budget for 2024 og det foreløbige budget for 2025 blev vedtaget, og der blev opnået enighed om en outreachstrategi med henblik på at udvide registrets medlemskab til tredjelande. Bestyrelsen er et af de vigtigste organer i registret og er afgørende med hensyn til at iværksætte registrets vigtigste arbejde, nemlig at foreslå regler og procedurer for registrets arbejde og træffe endelige afgørelser om, hvilke berettigede fordringer der kan optages i registret. Registrets fokus vil til at begynde med også være at udvikle dets digitale platform. Målet er at påbegynde de vigtigste operationer, dvs. optagelse af fordringer, i første kvartal af 2024.

Formandskabet har prioriteret at opnå fremskridt med hensyn til de to forelagte lovgivningsmæssige instrumenter på det retlige område, som er knyttet til effektiviteten af EU's restriktive foranstaltninger.

Det første instrument er forslaget til direktiv om overtrædelser af restriktive foranstaltninger, hvori der fastsættes minimumsregler for definitionen af strafbare handlinger og sanktionstyper og sanktionsniveauer. Den anden trilog herom fandt sted den 26. september. Begge medlovgiveres mål er at nå til fuld enighed under det spanske formandskab. En tredje og muligvis sidste trilog er planlagt til den 30. november.

Det andet instrument er forslaget til direktiv om inddrivelse og konfiskation af aktiver, som vil udvide mulighederne for konfiskation, herunder af "formuegoder, hvis herkomst der ikke kan redegøres for", og styrke indsatsen fra de nationale kontorer for inddrivelse af aktiver. Det vil bl.a. finde anvendelse på strafbare handlinger, der er omfattet af direktivet om overtrædelser af restriktive foranstaltninger. Det er begge medlovgiveres mål at nå til enighed under det spanske formandskab. Arbejdet fortsatte på teknisk plan efter den anden trilog, som fandt sted den 3. oktober. En tredje og muligvis sidste trilog er planlagt til den 12. december.